

«Էդիթ Պրինտ» հրատարակչություն

Ավարտական հետազոտական աշխատանք

*Թեմա՝ Գնահատում, գնահատման տեսակներ,
գնահատման գործիքները դասավանդման
շրջանակներում*

Առարկա՝ Տարրական դասարաններ (դասվարներ)

Ուսուցիչ՝ Նարինե Ավագյան

Դպրոց՝ Վ.Վ. Մայակովսկու անվ. հ. 7 դպրոց

Ղեկավար՝ Աիդա Խալաթյան

2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն

1. Գնահատման նշանակությունն ու տեսակները

2. Գնահատման մի քանի արդյունավետ մեթոդներ տարրական դասարանների համար

Եզրակացություն

Օգտագործված գրականության ցանկ

Ներածություն

Հետազոտվող թեմայի արդիականությունն ու կարևորությունը. Համաշխարհային մանկավարժության հումանիստական ուղղության զարգացման տրամաբանական փուլը անհատականության վրա հիմնված կրթությունն էր, որը հռչակվեց որպես ժամանակակից կրթության արդիականացման հայեցակարգի ուղղություններից մեկը: Աշակերտակենտրոն կրթությունը դրա իրականացման համար պահանջում է համապատասխան մանկավարժական տեխնոլոգիաներ: Նրանց բնորոշ գծերն են՝ համագործակցություն, երկխոսություն, գործունեության ստեղծագործական բնույթ, կենտրոնացում անհատական զարգացմանն աջակցելու վրա: Նշվածն ապահովում է,

- երբ վերլուծվում են գիտելիքները, հմտությունները, արժեքները և գնահատականները, ինչպես նաև սովորողի վարքագիծը՝ դրական ու բացասական, հաստատվում է հետադարձ կապ հաջողության վերաբերյալ,
- երբ կա անհրաժեշտ տարածք՝ անկախ որոշումներ կայացնելու ազատություն, ստեղծագործականություն, ուսուցման և վարքի բովանդակության և մեթոդների ընտրություն, ուսուցչի և աշակերտների համատեղ գործունեություն:

Ըստ ՀՀ կրթական նոր չափորոշիչների, հատկապես տարրական դպրոցում պետք է կիրառվի այլընտրանքային գնահատման մեթոդը և ուսուցիչ-աշակերտ հարաբերություններում հնարավորինս ազատ տարածք ձևավորվի: Գիտակից աշակերտի հայեցակարգն ինքնին նպատակ ունի հասնել նրան, որ աշակերտը, ուսուցչի հետ համատեղ կարողանա իր առջև կրթական նպատակներ դնել, հասնել դրան՝ վերլուծելով ճանապարհին իր գրանցած արդյունքները: Սրանով էլ պայմանավորված է ընտրված թեմայի կարևորությունն ու արդիականությունը

Հետազոտության նպատակն է ուսումնասիրել գնահատումը, վերջինիս դերը ժամանակակից մանկավարժության մեջ, ներկայացնել գնահատման տեսակներն ու գործիքները:

Աշխատանքի հիմնական խնդիրներն են.

- Ուսումնասիրել գնահատման նոր մոտեցումները՝ որպես աշակերտի կրթական նվաճումների մոնիտորինգի գործիք, ուսումնառության խթանման, դրական մոտիվացիայի, անձի վրա ազդելու միջոց՝ աշակերտակենտրոն կրթության լույսի ներքո,
- Դիտարկել վերահսկողության կազմակերպման մեջ հումանիստական գաղափարների ավելի համակարգված իրականացման պայմանները:
- Ուսումնասիրել ձևավորող գնահատման էությունն ու առանձնահատկությունները ուսումնական գործընթացում:

1.ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

Ուսուցիչներս լավ գիտենք, որ գնահատականները միայն հաշվետվական քարտի միավոր չեն: Գնահատականները օգնում են հետևել ուսուցման գործընթացին բոլոր փուլերում և պատկերացում կազմել աշակերտի առաջադիմության մասին: Ըստ կրթության գիտահետազոտական ինստիտուտի (Ավստրալիա) պրոֆեսոր և տնօրեն Ջոն Հեթի Մելբուռնի «դպրոցներում գնահատման հիմնական նպատակը պետք է լինի ուսուցիչներին և դպրոցի ղեկավարներին մեկնաբանական տեղեկատվություն տրամադրել աշակերտների վրա կրթական գործընթացների ազդեցության վերաբերյալ՝ որպեսզի ուսուցիչներն ունենան առավելագույնը ամբողջական տեղեկատվություն այն մասին, թե ինչ քայլեր պետք է ձեռնարկվեն կրթության հետագա կազմակերպման ընթացքում: Կարևոր է օգտագործել այս տվյալները՝ կրթության տարբեր կողմերին տեղեկացնելու աշակերտների վրա դրա ազդեցության մասին: Գնահատականներն ուսուցիչների համար որպես արձագանք օգտագործելը հզոր գործիք է: Եվ դրա ուժն իսկապես մեծ է, երբ գնահատումները ժամանակին են, տեղեկատվական և կապված են դասապրոցեսի հետ»¹: Գիտական գրականության մեջ առանձնացվում են գնահատման հետևյալ հիմնական տեսակները.

- Ախտորոշիչ գնահատում,
- Ձևավորող գնահատում,
- Վերջնական գնահատական,
- Իպսատիվ գնահատում,
- Նորմատիվ գնահատում,
- Չափանիշների հիման վրա գնահատում:

Գնահատման տարբեր տեսակները կարող են ոչ միայն ցույց տալ, թե աշակերտը որքան լավ է աշխատում ուսուցման որոշակի ոլորտում, այլ նաև ազդել ուսուցչի կողմից կիրառվող ուսուցման ռազմավարությունների և մեթոդների վրա:

¹ 6 типов оценивания и способы их использования,
<https://report.apkpro.ru/uploads/share/6%20%D0%A2%D0%B8%D0%BF%D0%BE%D0%B2%20%D0%BE%D1%86%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F.pdf>, հասանելի է :

Գնահատումների տեսակները կարող են տարբեր լինել՝ կախված այն նպատակից, որի համար դրանք տրվում են.

- սովորածի գնահատում;
- գնահատում սովորելու համար;
- գնահատումը՝ որպես ուսուցում:

Ուսուցման գնահատումը

Ուսուցման գնահատումը ներառում է աշակերտի ձեռքբերումների չափում և կարող է իրականացվել ստանդարտացված քննությունների միջոցով՝ թեստեր, սովորողների անձնական պորտֆելների վերլուծություն, վերջնական նախագծեր: Գնահատման վերը նշված վեց տեսակներից երեքը՝ ամփոփիչ գնահատումը, նորմատիվ գնահատումը և չափորոշիչների վրա հիմնված գնահատումը, ուղղակիորեն օգտագործվում են ուսումնառության արդյունքների գնահատման նպատակով:

Գնահատում սովորելու համար

Սովորելու համար արված գնահատումները հստակ պատկերացում են տալիս այն մասին, թե ինչպես են երեխաները սովորում՝ թույլ տալով ուսուցիչներին հարմարեցնել ամեն ինչ՝ սկսած դասասենյակի կառավարման ռազմավարությունից մինչև դասի պլանավորում, մաքսիմալ արդյունք ապահովելու համար: Սովորելու համար արված գնահատումները պետք է շարունակական լինեն: Դրանք ստեղծելիս ուսուցիչը պետք է կենտրոնանա հետևյալ հարցերի վրա՝

- Ի՞նչ են տարել աշակերտները դասից:
- Էլ ի՞նչ պետք է նրանք իմանան:
- Արդյո՞ք աշակերտների համար այս դասը չափազանց հեշտ էր, թե չափազանց դժվար:
- Որքանո՞վ էին արդյունավետ ուսուցման ռազմավարությունները:

Գնահատման վերը նշված վեց տեսակներից սովորելու համար օգտագործվում են երկուսը՝ ձևավորող և ախտորոշիչ գնահատումը:

Գնահատումը որպես ուսուցում

Մի ուսումնասիրություն ցույց է տվել, որ աշակերտների մոտ առաջանում է հետաքրքրություն այն խնդիրների նկատմամբ, որոնք նրանք հասկանում են, որոնք նրանք համարում են իրենց հետաքրքրություններին համապատասխան և կարող են լուծել: Գնահատումը որպես ուսուցում երեխաներին ակտիվորեն ներգրավում է կրթական գործընթացում: Այն սովորեցնում է քննադատական մտածողություն և խնդիրներ լուծելու հմտություններ, ինչպես նաև խրախուսում է սովորողին դնել հասանելի նպատակներ և օբյեկտիվորեն գնահատել իրենց առաջընթացը: Գնահատման վերը նշված վեց տեսակներից մեկը՝ իպսատիվ (ipsative) գնահատումը, պաշտպանում է գնահատումը որպես ուսուցում օգտագործելու համար:

Այսպիսով, գնահատման տեսակներն օգտագործվում են տարբեր նպատակների համար և կարող են տարբեր ձևաչափեր ունենալ: Գնահատման յուրաքանչյուր տեսակ ավելի մանրամասն կքննարկվի ստորև:

1. Ախտորոշիչ գնահատումը նախատեսված է աշակերտի գիտելիքների մակարդակը ստուգելու համար, նախքան ավելի բարդ հասկացությունների ուսուցման անցնելը: Օրինակ, մաթեմատիկայի ուսուցիչը պատրաստվում է ներկայացնել երկնիշ թվերի բազմապատկումը: Ուսուցիչը նախ պետք է համոզվի, որ բոլոր աշակերտները կարող են բազմապատկում կատարել միանիշ թվանշանով: Ախտորոշիչ գնահատումը կարող է իրականացվել վիկտորինաների, թեստերի, դասարանային քննարկումների միջոցով: Երբ ուսուցիչը ախտորոշիչ թեստեր է անցկացնում որպես իր դասի մաս, նա ստանում է անհրաժեշտ տեղեկատվությունը սովորողների գիտելիքների մակարդակը հասկանալու համար:

2. Ձևավորող գնահատում

Այն, որ սովորողները մոդուլի վերջում թեստը հանձնել են, դեռ չի նշանակում, որ նրանք յուրացրել են բոլոր թեմաները: Ձևավորող գնահատումն օգնում է ուսուցիչներին

չափել աշակերտի առաջադիմությունը սովորելիս, այլ ոչ թե օրվա վերջում, և նրանց տրամադրել հետադարձ կապ, որպեսզի նրանք կարողանան համապատասխանաբար հարմարեցնել իրենց ուսուցման ռազմավարությունները: Ձևավորող գնահատումը թույլ է տալիս այն օգտագործել «իմաստալից» ուսուցման շրջանակներում, որը ներառում է նոր փաստերի մշակում, ենթադրությունների ուղղում և եզրակացությունների հանգում: Ըստ հետազոտողների Թոմաս Ռոմբերգի և Թոմաս Քարփենթերի. «Ձեռք բերված գիտելիքները միայն երկարաժամկետ հիշողության մեջ պահվող հասկացությունների և ընթացակարգային հմտությունների ամբողջություն չեն: Ավելի շուտ, գիտելիքը կառուցված է մարդկանց կողմից իմաստալից ձևով, և աճում և փոխվում է ժամանակի ընթացքում»²: Այլ կերպ ասած, «իմաստալից» ուսուցումը նման է գլոխկոտրուկի. մի բան է պարզապես ունենալ փազլի կտորները, և բոլորովին այլ բան է դրանք միավորել, ինչը դառնում է զվարճալի գործընթաց և օգնում արդյունավետ կերպով համախմբել ստացված գիտելիքները:

Ձևավորող գնահատումն օգնում է հետևել, թե ինչպես են աշակերտների գիտելիքները փոխվում և ընդլայնվում որոշակի ժամանակահատվածում: Ձևավորող գնահատումը կարող է իրականացվել աշակերտների կողմից անձնական պորտֆոլիոների, խմբային նախագծերի, առաջընթացի հաշվետվությունների, դասարանային քննարկումների, վիկտորինաների, վիրտուալ ուսուցման գործիքների (օրինակ՝ Kahoot) ստեղծման միջոցով:

3. Վերջնական գնահատականները չափում են աշակերտի ձեռքբերումները որպես ուսուցման վերջնական արդյունք և առավել հաճախ իրականացվում են ստանդարտացված թեստերի միջոցով: Նրանք կարող են ուսուցիչներին տեղեկացնել աշակերտի առաջադիմության մասին, բայց միշտ չէ, որ հստակ արձագանք են տալիս ուսումնական գործընթացի վերաբերյալ: Բայց դա չի նշանակում, որ վերջնական գնահատումը չի կարող հետաքրքիր լինել աշակերտների համար և արդյունավետ՝ ուսումնական գործընթացի համար: Օրինակ, ստանդարտ անընդհատ օգտագործվող

² Фишман И. С., Голуб Б. Формирующая оценка образовательных результатов учащихся. Методическое пособие. Самара: 2007. 194 с.

թեստերի փոխարեն կարելի է ստեղծել ուսումնական նախագիծ և դրա հիման վրա կատարել գնահատում:

4. Իպսատիվ գնահատումը, որը նաև իրական կենսափորձ կարող է դառնալ, կարծում ենք լավագույնն է, որ կարելի է կիրառել երեխային գնահատելու համար: Լատիներեն ipse-ից, նշանակում է «ես/անձամբ»: Այս գնահատումը համեմատում է աշակերտի ընթացիկ կատարողականը նախորդ կատարողականի հետ, ինչը խրախուսում է նրան նպատակներ դնել և կատարելագործել իր հմտությունները: Այս գնահատումը կարող է իրականացվել երկաստիճան թեստավորման միջոցով: Երկաստիճան գնահատման համակարգը օգնում է երեխաներին սովորել իրենց սխալներից և դրդել նրանց շարունակել առաջ գնալ: Բացի այդ, այն վերացնում է նպատակների ակնթարթային ձեռքբերումը և երեխաներին սովորեցնում, որ ուսուցումը երկար գործընթաց է: Գվինեթ Հյուզի «Ipsative Assessment. Motivating Through Progress Assessment» գրքում նա գրում է. «ոչ բոլոր սովորողները կարող են լինել լավագույնը, բայց բոլորը ունեն առաջադիմության և անձնական գերազանցության հասնելու ներուժ: Սովորելու վրա կենտրոնանալը, քան ստանդարտներին և չափանիշներին համապատասխանելը, կարող է արդյունավետ լինել ներքին ռեսուրսների ակտիվացման համար»³:

5. Նորմատիվ գնահատում

Նորմատիվ գնահատումը նախատեսված է աշակերտի ձեռքբերումները իր հասակակիցների խմբի հետ համեմատելու համար: Սովորաբար, նորմատիվ գնահատումն իրականացվում է տարիքային կամ ժողովրդագրական այլ տվյալների համար ճշգրտված թեստավորման միջոցով: Ի տարբերություն իպսատիվ գնահատումների, որտեղ սովորողը «մրցում է» միայն իր դեմ, նորմատիվ գնահատականները հիմնվում են տվյալների լայն շրջանակի վրա՝ աշակերտի կատարողականի վերաբերյալ եզրակացություններ անելու համար: Նորմատիվ գնահատումների տեսակները ներառում են՝ IQ թեստեր և ստանդարտացված թեստեր:

³Use of self-referential (ipsative) feedback to motivate and guide distance learners, <https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/1541050/1/Use%20of%20self%20referential%20feedback%20final%20draft.pdf>, հասանելի է :

Նորմատիվ գնահատման քննադատները պնդում են, որ այս մոտեցումը հուսահատեցնում է բարդ մտածողությունը և կարող է ակամա խտրականություն դրսևորել աշակերտների խոցելի խմբերի նկատմամբ: Այնուամենայնիվ, կարծում ենք նորմատիվ գնահատականներն առավել օգտակար են բարձր դասարաններում հատկապես ավարտական ու ընդունելության քննություններին պատրաստվելու ժամանակ գիտելիքի չափումներ իրականացնելու համար:

6. Չափանիշների հիման վրա գնահատում

Գնահատման այս տեսակը համեմատում է առանձին աշակերտի կատարողականը ակադեմիական չափանիշների հետ՝ անկախ մյուս աշակերտների կատարողականից: Գնահատման այս տեսակը ներառում է աշակերտի առաջադիմության չափում՝ համապատասխան չափանիշներով, որոնք համապատասխանում են աշակերտի ուսման փուլին: Դպրոցում չափորոշիչների վրա հիմնված գնահատումը ներառում է վերջնական թեստեր տալը, որոնցում աշակերտը պետք է ճիշտ պատասխանի հարցերի որոշակի տոկոսին: Չափանիշի վրա հիմնված գնահատականներն առավել հաճախ համեմատվում են նորմատիվ գնահատականների հետ: Թեև գնահատման երկու տեսակներն էլ նման են, սակայն չափորոշիչների վրա հիմնված գնահատումները չեն համեմատում աշակերտներին իրենց հասակակիցների հետ: Անկախ գնահատման տեսակից՝ դրանք օգնում են ուսուցչին, տնօրինությանն ու ծնողներին աշակերտի առաջադիմության մասին տվյալներ ստանալ: Ցանկացած գնահատման վերջնական նպատակը աշակերտի ուսումնառության և կատարողականի բարելավումն է: Տվյալ իրավիճակի համար գնահատման ամենաարդյունավետ տեսակն ընտրելու համար ուսուցիչները պետք է իրենց համար ունենան հետևյալ հարցերը.

- Ի՞նչ եմ ես ակնկալում աշակերտից:
- Ի՞նչ տեղեկատվություն եմ ուզում քաղել արդյունքներից:
- Ո՞րն է աշակերտների ուսումը գնահատելու լավագույն միջոցը՝ հաշվի առնելով այն, ինչ ես գիտեմ նրանց կատարողականի և ուսուցման ձևերի մասին:

Ըստ ժամանակակից հումանիստական մանկավարժության փիլիսոփայության իրենց անհատական հատկանիշների և կարողությունների առավել ամբողջական իրացման համար սովորողները պետք է ձեռք բերեն անհրաժեշտ «գործողության ազատություն», այսինքն՝ ինքնավարություն, որը կրթությունը վերածում է ուսման: Այսինքն աշակերտը պիտի գիտակցի, հասկանա իր առջև դրված խնդիրները, ինքնուրույն դնի նոր ուղենիշներ և ինքնուրույն քայլի այդ ուղղությամբ: Աշակերտի ինքնավարությունը ուղիղ համեմատական է ուսուցման ինքնավարությանը, պատասխանատվության և անկախության ձևով, որպես ինքնակազմակերպման գործունեություն անհատական կամ խմբային ձևով, կարող է ձևավորվել, եթե հաշվի առնվեն ստորոգյների ուսման մոտիվներն ու համոզմունքները, զարգացվեն ինքնադիտարկումը:

Մեր կարծիքով, ձևավորող գնահատման իրականացման համար վերահսկման ավանդական միջոցները միշտ չեն կարող օգնել վերը նկարագրված արդյունքներին հասնելու համար: Ավանդական հսկողությունը պետք է փոխարինվի այլընտրանքային հսկողությամբ, որն անհատական ուղղվածություն ունեցող մանկավարժական չափումների տեսակ է, որը ներառում է.

- սովորողների կողմից սեփական արդյունքների երկարաժամկետ մոնիտորինգ՝ իրենց վերլուծություններով և որոնումներով
- արդյունքների բարելավման ռեզերվներ:

Այսպիսով, հստակ է մանրակրկիտ մշակված ուսումնական պլանը և գնահատման տարբեր տեսակների վերլուծությունը կօգնեն ուսուցիչներին արդյունավետորեն պատրաստել աշակերտներին և օգնել նրանց հասնել ուսման մեջ նվաճումների:

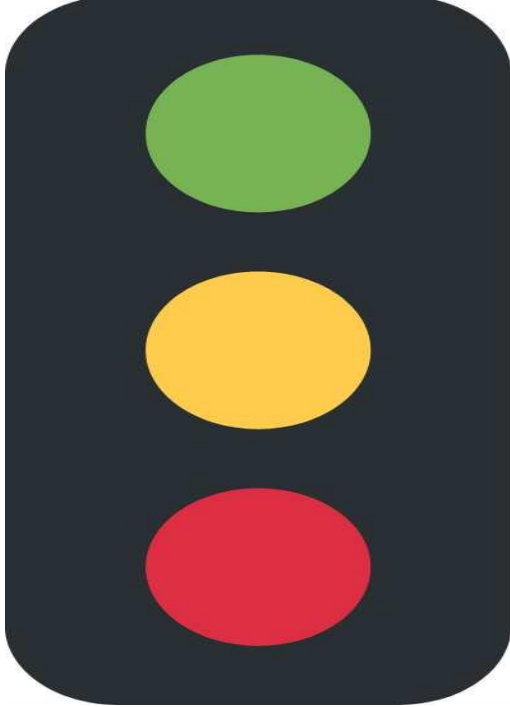
2. Գնահատման մի քանի արդյունավետ մեթոդներ տարրական դասարանների համար

Հումանիստական գաղափարների ազդեցությամբ փոխվում է վերահսկողության և գնահատման դերը կրթության մեջ: Վերահսկողության և գնահատման ընթացակարգերը դիտվում են ոչ միայն որպես վերահսկողության և չափման գործիքներ, այլև որպես ուսումնական գործընթացում նորարարություններ ներմուծելու և աշակերտների զարգացման համար լավագույն պայմաններ ստեղծելու համար անհրաժեշտ տեղեկատվության ձեռքբերման միջոց: Հումանիստական գաղափարների ազդեցության տակ վերահսկման և գնահատման դերի փոփոխությունը շեշտում է կրթության և վերահսկողության գաղափարը սովորողների վրա, ամրապնդում է վերահսկողության կարևորությունը՝ որպես ոչ միայն զարգացման համար կարևոր արդյունքներ ստանալու միջոց, այլև ճանաչողական գործունեության եղանակ: Միևնույն ժամանակ, որոշիչ նշանակություն ունի ոչ թե աշակերտի վարկանիշը ուսումնական գործընթացի որոշակի պահին, այլ ստացված ցուցանիշների դինամիկան⁴:

Այսօր կան այլընտրանքային հսկողության մեծ թվով տարբեր ռազմավարություններ և տեխնիկաներ, որոնք նպաստում են ձևավորող գնահատման իրականացմանը: Ստորև կնկարագրենք դրանցից մի քանիսը օտարերկրյա փորձի ուսումնասիրության հիման վրա:

Գնահատման լուսաֆորի մեթոդը բավականին հետաքրքրական է, և միևնույն ժամանակ նպաստում է մտածող ու վերլուծող աշակերտի ձևավորմանը, ինչին ուղղված են ողջ կրթական բարեփոխումները: Արդեն տարրական դասարաններում մեթոդը բավականին հետաքրքիր ու արդյունավետ է:

⁴ Матиенко А. В. Аутентичность тестирования как условие реализации когнитивнокоммуникативного контроля в обучении иностранному языку // Научно-педагогический журнал Восточной Сибири. 2011. № 1 (03). С. 18.

**Ամեն ինչ կարգին է,
կարելի է անցնել
հաջորդ փուլին**

**Դեռ աշխատելու տեղ
կա**

**Ունենք որոշակի
ժամանակ թեման
նորից
ուսումնասիրելու**

Մեթոդի էությունը կայանում է նրանում, որ նախ պետք է երեխային մեկ անգամ ևս բացատրել լուսացույցի գույների նշանակությունը, ապա թեմայի ուսումնասիրության ավարտին միասին գնահատել նրա այս կամ կարողությունը՝ ըստ լուսացույցի գույների, որտեղ կանաչը նշանակում է, որ ամեն ինչ կարգին է անցիր առաջ, դեղինը նշանակում է, որ դեռ որոշ կետեր ունեն վերանայման կարիք, իսկ կարմիրը, որ երեխան ունի որոշակի ժամանակ թեման նորից սովորելու ու ներկայացնելու: Դեռ անցած տարիներին մեթոդի կիրառման սակավաթիվ փորձառություն ունեցել ենք, ու պետք է արձանագրենք, որ երեխան մեկ երկու կիրառումից ինքնուրույն կարողանում է հասկանալ ինչու, ինչպես: Բացի այդ տեսքում լուսացույցի կարմիր ազդանշանը բավականին լուջ պարտավերեցնող նշանակություն է ունենում աշակերտների համար՝ այն կանաչով փոխարինելու:

Բավականին հետաքրքիր տարբերակ է գնահատման սանդղակ «Ձեռքի ազդանշաններ»-ի մեթոդը: Թեմայի ուսումնասիրության ավարտին աշակերտներին հնարավորություն է տրվում գնահատել այս թեմայի վերաբերյալ իրենց պատկերացումները: Այս տեխնիկայի օգտագործումը ուսուցչին թույլ է տալիս ընդհանուր պատկերացում կազմել ուսուցման արդյունքների մասին՝ բացահայտել հնարավոր բացերը և, ընդհակառակը, բացահայտել ձեռքբերումները (նկ. 2):

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ

Լավ յուրացրել եմ ու կարող եմ օգնել ընկերոջս

Լավ յուրացրել եմ ու կարող եմ ինքնուրույն անել

Որոշ չափով եմ հասկացել և ունեմ հարցեր

Չեմ հասկացել

Տարրական դպրոցում երեխաները սիրում են մասնակցել գնահատմանը: Ընթացիկ գնահատումները հնարավորություն են տալիս կանխատեսել աշակերտի աշխատանքի բոլոր կողմերը, հնարավորություն տալ սովորողին ճիշտ կառուցել իր աշխատանքը, աշխատել արդյունքի համար: Ամեն դեպքում միշտ պետք է պահել այն կարմիր գիծը, որ աշակերտը ցանկացած պահի կարող է բարելավել իր ձեռքբերումները: Նախապես իմանալով գնահատման չափանիշները՝ երեխաներն ավելի գիտակից են առաջադրանքները կատարելիս և օբյեկտիվորեն գնահատում են իրենց, ինչպես նաև դասընկերների ձեռքբերումները:

Ստորև բերված մեթոդը ևս նախկինում կիրառվածներից է, որը կարծում եմ, կիրառելի է նաև նոր չափորոշիչների պարագայում:

Դասի վերջում սովորողները կատարում են սեփական գործունեության ինքնագնահատում կամ այսպես կոչված արտացոլում: Յուրաքանչյուրն իր համար նշում է նյութի բարդության աստիճանը, դասի իր ակտիվությունն ու անձնական աճը: Ես օգտագործում եմ ռեֆլեկտիվ առաջադրանքների հետևյալ տարբերակները.

1. Մեր դասն (միջոցառումը, խաղը) ավարտվեց, և ես ուզում եմ ասել ...

- Ինձ ամենաշատը հաջողվեց.....
- Ամենաշատը դուր եկավ.....
- Ի՞նչ ստացա այս դասից, իրադարձությունից:

- Ինչի՞ համար կարող ես գովել քեզ:
- Ինչի՞ համար կարող ես գովել դասընկերներիդ:
-

2. Իմ ձեռքբերումները դասից...

Այսօր դասին ես (եւ).

- Սովորեցի...
- Հետաքրքիր էր...
- Դժվար էր...
- Իմ զգացումները...

3. Դասը գրավեց ինձ, քանի որ ...

- Հետաքրքիր էր...
- Հուզված էի...
- Ինձ ստիպեց մտածել...

4. Իմ հոգեվիճակը՝

Երեխան այն քայլի վրա պիտի նկարի փոքրիկ մարդուկին, որը համապատասխանում է իր հոգեվիճակին....

Ա. Վատ

բ. Լավ

Գ. Ինքնավստահ

5. Ինչը կփոխեիր քեզ ավելի լավ զգալու համար

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ամփոփելով, պետք է նշենք, որ մեր հետազոտությունն էլ ավելի խորացրեց այն համոզմունքը, որ գնահատումը կրթության անբաժան ու կարևոր փուլերից մեկն է:

Այն հնարավորություն է տալիս կրթության բոլոր կողմերի համար հստակեցնել յուրաքանչյուր փուլի արդյունքները, նախանշել հետագա նպատակներն ու միասին այն հաղթահարելու քայլեր ձեռնարկել: Կարճ ասած վերահսկելի դարձնել ուսումնական պրոցեսը:

Վերոհիշյալ բոլոր ռազմավարություններն ու տեխնիկաները հնարավորություն են տալիս իրականացնել այլընտրանքային (հավաստի) վերահսկողություն, որն անհրաժեշտ է կրթական նոր պարադիգմի շրջանակներում: Այս ռազմավարությունները աշակերտի առջև խնդիր են դնում ոչ միայն և ոչ այնքան յուրացնել և հիշել տեղեկատվությունը, օգտագործել ակտրիթմներ խնդիրներ լուծելու համար, որքան և առաջին հերթին, մտածել, վերլուծել, բացահայտել խնդիրը, գտնել ուղիներ դրա լուծման համար, գնահատել այլընտրանքները, ստեղծել գաղափարներ և մշակել նոր լուծումներ բարդ երկրնտրանքների համար:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Матиенко А. В. Аутентичность тестирования как условие реализации когнитивнокоммуникативного контроля в обучении иностранному языку // Научно-педагогический журнал Восточной Сибири. 2011. № 1 (03).
2. 6 типов оценивания и способы их использования, <https://report.apkpro.ru/uploads/share/6%20%D0%A2%D0%B8%D0%BF%D0%BE%D0%B2%20%D0%BE%D1%86%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F.pdf>, հասանելի է:
3. Фишман И. С., Голуб Б. Формирующая оценка образовательных результатов учащихся. Методическое пособие. Самара: 2007. 194 с.
4. Use of self-referential (ipsative) feedback to motivate and guide distance learners, <https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/1541050/1/Use%20of%20self%20referential%20feedback%20final%20draft.pdf> , հասանելի է: